

Д. ОРЛОВ

СТРОЕЖ НА МАТЕРИЯТА

КНИГОИЗДАТЕЛСТВО „БРАТСТВО“

СТРОЕЖ НА МАТЕРИЯТА

Коя е първичната тенденция, кой е основният стимул, който тласка така неудържимо човешкия дух през толкова векове, през толкова препятствия, да търси градивните планове в бигието, същината на нещата? Каквото е за животинската ни природа инстинкта за храненето — това е за интелектуалния ни и духовен живот стремежа към познание, любовта към истината, или в друг превод — стремежа към първопричината на нещата.

„Действителността е една и неделима, човешкия интелект е ножицата, с която той за свои нужди нарязва този единен непреривен свят“ — казва Бергсон. И тъй, проблема за материята е един отрезък, един сектор от действителността. Изрязан с ножицата на физическия поглед, поставен в рамките на математическите формули, е предмет на точните науки, а оцветен в някоя от краски на дъгата, този отрезък е предмет и на философията.

Нашето намерение е да разгледаме поставения предмет от неговата научна страна.

Позволявам си настоящия увод, защото всяко научно третиране има определена философска постановка, както и всяко философско отнасяне има свсе научно основание. Философската постановка на съвременната научна методика е убеждението, че само експеримента може да потвърди теорията.

Научните представи за строежа на материята не изчерпват нито покриват въпроса за същината на материалния свят. Ние можем да познаваме тухлата с всичките ѝ качества като градивен материал, но до като се стигне от тухлата до колибата, замъка или готическия храм, има още много други елементи да се внесат.

Проблемът — основни градивни материални елементи и материален свят — е аналогичен на проблема — личност и среда или индивид и общество. От тук — огромната трудност да се разграничи ясно, да се очертае точно, да се охарактеризира пълно личността без да се засегне обществото и обратно — да се дефинира понятието об-

щество, без да се накърни целостта на понятието личност, въобще невъзможността да се разглеждат тези две понятия изолирани едно от друго. Тази тежка задача се повтаря и при опита да се дефинират пълно и точно понятията — градивните елементи на материята и самата материална действителност.

Големият онтологичен проблем в философията — същността на действителността, като такъв сега не ни занимава, но не бива да пропуснем; че поставянето на този проблем е и отправяне на научната мисъл към определена дейност. От тук е ясно защо атомистичната теория в науката води началото си от атомистично-механистичното учение на гръцките философи: Левкит, Епикур и Демокрит.

Лаваозие в 1792 г., Пруст, Берцелиус, Далтон и др. установяват, че количествените отношения, в които се съединяват химическите елементи, са определени, постоянни и рационални числа. Примерно: с една част водород се съединяват, постоянно, колкото и пъти да се проведе опита, 35.5 части хлор, или 80 части бром, или 8 части кислород и т. н. От това явства, че елементите, които участвуват с такива постоянни пропорции в общи съединения, ще трябва да се състоят от частици постоянни, с постоянни величини и качества. Такива частици трябва да имат свой постоянен обем, тежест и др. качества, щом като са постоянни в отношенията си едни спрямо други. Това са частиците, които Далтон в 1802 г. нарича „атоми“ — което на гръцки значи неразчленимо. Раздробяваме ли, обаче, едно вещество до възможния предел, щото и най-малките получени частици да не губят качества на по-големите количества от това вещество, то тези най-малки получени частици наричаме „молекули“, от латинското moles — маса. Това са основните понятия на класическия научен атомизъм. Атомната теория след Далтона се явява като извънредно плодотворна и даваше задоволителни обяснения на голям брой физически, химически и др. явления. Преди да се спрем на някои от тях, ще отбележим, че по същото това време, т. е. първата половина на 19 век, успехите на атомната теория в науката се явяват като много удобна и здрава упора на философския материализъм: Хекел, Фейербах, Маркс, Енгелс и много други изнасят ученията си все в този период. Атомната теория обяснява успешно:

1. Агрегации — твърдите тела са атомни и молекулни групирания с здрава връзка помежду им — толкова по-здрава, колкото по-голяма е твърдостта на тялото. Картината на течните тела се различава от тази на твърдите с това, че тук връзките между отделните молекули са по-слаби, всяка молекула е свързана с съседните ѝ, но има и известна свобода на собствено движение. Газообразните тела са също така съставени от молекули или атоми, но тук връзка помежду им не съществува, това са свободно движещи се частици, които само при случайна среща могат да имат някакви отношения.

2. Химическия афинитет т. е. способността за влизане в реакции е качество първо на атомите, после на молекулите, това са особенни свойства на разните видове атоми. И тъй, имаме атоми водород, атоми кислород, атоми хлор, и т. н. С различно атомно тегло, с различен атомен обем, въобще с различен афинитет.

3. С атомната теория се обясняват задоволително топлинните ефекти: в собственото си движение атомите и молекулите могат да бъдат най-различни. Степента на това движение определя температурата на дадено тяло, а вземе ли се предвид масата на отделните молекули, гъстотата на веществото и неговото количество за даден обем, то понятията топлина, топлинен капацитет, специфична топлина, добиват ясна и точна дефинитивност.

4. С съгласуваната с атомната теория газова кинетична теория се обясняват достатъчно задоволително феномените в газообразните тела. Така величините обем на газа, температурата и налягането, са поставени в строга математична зависимост, която удовлетворява повечето случаи.

5. Атомната теория обясняваше също така задоволително светлинните ефекти, без да е в противоречие било с ондулационната, било с корпускуларната теория за светлината: така, падащ лъч върху даден предмет, в зависимост от това, какво е отношението на дължината на светлинната вълна и големината на молекулите, тяхното взаимно разположение, както и собственото им движение, ще последва пропускане на светлината, отражение, поглъщане, разсейване, поляризиране и др. Тези обяснения бяха, обаче, предимно качествени.

6. Атомната теория отговаряше задоволително при

обяснението на фосфоресценцията, луминисценцията, на лъчеизпускането на нагорещените тела.

Тези и още много други явления биваха обяснявани достатъчно задоволително с атомната теория на класическите химия и физика, значителен брой от които и до днес се считат за валидни.

Края на 19 век можем да считаме за завършек и на класическата физика. В кратко, картината тук можем да характеризираме така: въз основа на двата принципи — абсолютна каузалност и непрерывност, всички наблюдавани явления се свеждаха до една система от диференциални уравнения от механиката и електродинамиката. Тук термодинамиката се третира като клон на механиката, а оптиката като част от електродинамиката.

Редом с успехите на класическата атомна теория се събираше повече и повече материал, който тя не можеше да обхване и обясни. Понятието молекула загуби толкова от своето строго очертание, че стана твърде неудобно неговото употребяване. Тук ще спомена йонизацията, електролитната и термична дисоциации, строежа на кристалните форми, в които атоми, иони, молекули и молекулни, ионни и атомни вериги и техни съставни продукти, са в такова отношение, че става трудно да се употребяват в тези случаи понятията атоми и молекули в тяхните строги значения. Така края на 19 век не можа да начертае една цялостна картина за явленията на материалния свят. Атомът не можа да запази своя суверенитет. От тук интереса на изследователските умове се засили извънредно много към областта на лъчистите енергии. Още първите сериозни и прецизни изследвания на лъчеизпускането на черните тела показаха трудности в формулирането на наблюдаваните процеси. Липсваше непрекъснатост. При постепенното покачване температурата на черното тяло, наблюдаваното излъчване на топлинни лъчи не показва съответно постепенно повишение. Вдълбочените изследвания на този проблем от Макс Планк доведоха до едно съвсем ново обяснение, което скоро стана универсален принцип, познат като квантова теория. Поглъщането или излъчването на енергия не може да става в всякакви количества, а само в определени порции—кванти, т. е, всяко количество предавана енергия е една, две, три и н. т. порции енергия, но не може да бъде в никакъв случай напр. 2 и половина или 5 и чет-

върт порции. Това е, ако е позволено, с няколко думи квантовата теория. Така имаме топлинни, електрични, светлинни и др. кванти енергия.

В 1910 г. проф. Миликан наблюдава скоростта на падане на микроскопически малки мастни капчици. Тази скорост остава непроменена било при свободно падане, било в електрично поле — между два кондензатора. Облъчат ли се, обаче, мастните капчици с ултравиолетови лъчи или рентгенови лъчи, то скоростта на падане в електрично поле е променена и тези разлики на скоростта не са непрекъснати, а на скокове. С това се потвърждава окончателно атомическия характер на електричеството и се изчислява елементарния пълнеж на електричеството на така наречения електрон.

Изследванията на катодните лъчи, на алфа-лъчите, на рентгеновите лъчи и особено радиоактивните процеси унищожиха окончателно класическата представа за атома. Атомът, като постоянна и неделима основа на материята, вече не съществуваше. От тук нататък се постави проблема не за строежа на елементите, а за строежа на самия атом. Периодът от последните десетилетия на миналия век до днес се характеризира с извънредно голям интерес към областта или по-добре към света на лъчите. И нека подчертаем веднага — в тази област са постигнати прекрасни резултати: гама лъчи, рентгенови лъчи, ултравиолетови лъчи, радио или електрични лъчи, алфа лъчи, катодни лъчи, космични лъчи, емисионни спектри, абсорбционни спектри на молекулите, на атомите, фин строеж на спектралните линии, отклонения на разните видове лъчи в магнитно поле, електрично поле и много други области в светлинните явления, които не само донесоха съвсем нови идеи в тази област, но и дадоха на приложните клонове на физиката прецизни методи, непознати до сега.

Дали този грамаден интерес на научната мисъл към всевъзможните проблеми на светлинните явления през този период време трябва да обясним или свържем с някакъв хелиотропичен стадий в развитието на човешката мисъл, или пък трябва просто да считаме, че тези изследвания бяха възможни едва сега, при усъвършенстваната фина оптическа техника, която позволява прецизната работа в тази област — отговор не ще дръзна да дам, но ще спра, обаче, вниманието ви на един синхро-

низъм: все в този период време се появиха двата колоса в философията — Анри Бергсон и Освалд Шпенглер, две философски системи, далечни на всякакъв формализъм, на всяка догматика, освободени от всякакъв материализъм. В тази, с право наречена епоха на лъчите, се яви и работи и Учителят Петър Дънов.

Любопитно е също така, че същите учени, които регистрираха огромни постижения в областта — строеж на материята и лъчисти енергии, всички почги приключиха или приключват дейността си, преминавайки от физиката в философията. Това са имената: Алберт Айнщайн, Макс Планк, Ернст, Томпсон и др.

Нека се повърнем на централния въпрос. И така, в началото на настоящето столетие, след ликвидацията на класическата атомна теория, се започна интензивна изследователска работа по най-различни методи и пътища (по спектроаналитичният най-вече); физици, математици и химици събраха богат материал, от който трябваше да се изгради новата теория за строежа на материята. Въпреки развенчаната стабилност, постоянност и първичност на понятието атом, то запази все пак единство, съхраняващо основните качества на химическите индивиди. Това запазване на материалистичните понятия атоми и молекули може да има и друго обяснение.

Цялата област — строеж на атома, има тази особеност, че борави с редица твърде сложни понятия, а математическите формулировки в тези случаи се отдават само на добре подготвените в висшата математика лица. Така че въпросната област е крайно трудно да се представя в популярен вид. Една сравнително прегледна картина представлява планетарния модел на Нилс Боор, датиращ от 1913 г. Нека се спрем малко по-подробно на този модел. Въз основа на квантовата теория, за която споменахме, и особено след проучванията на Рутерфорд, който доказва, че елементарните частици на електричеството — електроните, участвуват и са съставни части на атома и в съгласие с експерименталните данни на спектралната анализа, от където стана ясно, че светлинните явления са резултат от вътрешния живот на атома, Нилс Боор представи следния планетарен модел на атома: Около една централна частица, наречена протон, ротират в кръгове и елипси други частици — електроните. Ядрото или протона има положителен пълнеж, а електроните са с

отрицателен пълнеж. Ето някои цифрови данни за тази конфигурация, наподобяваща астрономичните системи с централно светило и обикалящи планети — една красива аналогия припомваща ни за Хермес Трисмегистис: каквото е горе, това е и доле, макрокозмос и микрокозмос. Атомът на водорода, например, има диаметър 1.058×10^{-8} см. този на калиевия атом е 45 пъти по-голям от водородния, цезиевия е 72 пъти диаметъра на водородния атом. Точни данни за най-големия атом няма, но според изчисления, атома на радия или на някой от елементите на неговата група, рения или полония, трябва да имат най-големия диаметър, около 90 пъти този на водорода. Масата на водородния атом е 1.66×10^{-24} гр. това е масата на най-лекия елемент. Най-тежкия от елементите — урания, има атомно тегло 238 пъти масата на водорода. Ядрото на атома — протона, около който ротират електроните, има маса 1.66×10^{-24} гр. т. е. почти същата маса на водородния атом; ето от къде идва тази близост — понеже водородния атом се състои от протон и 1 електрон, а масата на електрона е далеч по-малка от тази на протона, то масата на протона и тази на водородния атом е почти една и съща. Масата на електрона е числото 203×10^{-20} гр. т. е. електрона е с маса 18384 пъти по-малка от тази на протона. 1 милиграм материя, трансформирана в енергия (а материята е кондензирана енергия) се равнява на 140,000,000 конски сили за секунда. При разпадането на атомите, което никога не е пълно, естествено нямаме подобен еквивалент. Ако трябва да си представим картината нагледно, ще имаме електрона тук като глазичката на една карфичка с диаметър около 1 м. м. и тази главичка да обикаля около своя център протона находящ се на около 20 метра от тук. Или, ако вземем едно царевично зърно за електрон, това зърно ще се върти около една точка на разстояние 200 метра от тук.

Според тази теория, атомите на различните елементи се различават помежду си с това, че имат различен брой електрони, както и различен пълнеж на ядрото-позитрони. За пълнота нека отбележим, че атомните ядра или протоните бяха намерени също за сложни тела, състоящи се от позитрони т. е. положителни пълнежи и неутрони, или частици без електричен пълнеж, неутрални, но с значителна маса. И тъй, променим ли броя на позитроните и електроните на

даден атом, то той се превръща в друг елемент. Действително английския физик Рутерфорд успя още преди 20 години да разбие атомите на азота, фосфора, бора, натрия и алуминия, като отлъчи от тях водород, бомбардирайки ги с алфа лъчи, а Алфред Мите превърна живак в злато. След тези безспорни успехи на ядрената физика, незилемата крепост на материята — атомът, е окончателно превзета. Няма неделимо единство атом. Не съществуват и постоянни елементи — превръщането на един в друг е теоритично възможно и експериментално постигнато. Това споменаваме за онези, които знаят от какви предпоставки изхождаха алхимиците, стремежки се да превръщат елементите, специално неблагородните в благородни.

Преди да стигнем до положението, в което се намира в днешно време учението за строежа на материята, нека се спрем на някои обяснения, които дава модела на Боор. Казахме, че според тази представа електроните ротират около едно ядро, което от своя страна е с сложен строеж. Промени в ядрото и такива в електронната обвивка означават промена на самия химически индивид, преминава се от един елемент в друг. Този процес се наблюдава при радиоактивните елементи. В що се състои радиоактивността? 1. Бекерел наблюдава още в 1896 г. че известни скали чрез някакви излъчвания действуват на фотографическата плака. 2. Тези излъчвания йонизират въздуха т. е. правят го електропроводен, газовите частици добиват електрически пълнеж. Изследванията по-късно установиха, че тези излъчвания се състоят от: алфа лъчи т. е. съставни части на самите атомни ядра, бета лъчи или един много бърз поток електрони, и гама лъчи или къси рентгенови лъчи. Така радиоактивността представлява естествено превръщане на елементите: ядрото на радиевия атом изхвърля алфа частици, това са лъчите алфа, при нарушеното така вътрешно равновесие на атома се отделят и електрони — бета лъчите, самото разпадане на ядрото, при което се отделя огромно количество енергия, се съпровожда от интензивно изпускане на нематериалните лъчи гама с огромна пробивна мощ.

Радиоактивните процеси дадоха възможност да се проучи многостранно вътрешния живот на атома, който в своята структура при последната фаза на квантовата теория и модела на Нилс Боор — ще повторя пак, пред-

ставява една планетна система, състояща се от централно ядро, което от своя страна се състои от позитрони — положителни пълнежи, неутрони — частици с маса, но електронеутрални и неутрино — също неутрални частици, и с маса приблизително тази на електрона; около ядрото ротираат електроните. В своята динамика тази система представлява следните особености: ядрени частици в поток представляват алфа лъчи, поток от електрони наричат катодни и бета лъчи; тези видове лъчи наричат корпускуларни лъчи, те могат да се произвеждат изкуствено, а в природата се срещат, както споменахме, при радиоактивното разпадане на елементите. А също така и като съставка от така наречените космични лъчи. Разпадането на ядрото се съпровожда и с едно излъчване на така наречените електромагнитни или нематериални гама лъчи и рентгенови лъчи. Електроните в константното си енергитично ниво ротираат с постоянен радиус и скорост, но бъдат ли възбудени от резонантни лъчи, то те приемат един по-голям радиус, поглъщат с това енергията от лъча, който ги възбужда, с което той изчезва и обратно, скъсват ли радиуса си, т. е. приемат ли едно по-ниско енергитично ниво, то се отделя при този процес енергия в светлинна форма — казваме, че атомът излъчва светлина. Възбуждението може да доведе до откъсване на електрона от орбитата му — йонизацията, предизвикана напр. чрез облъчване с ултра виолетови лъчи. Ясно е, че тук има най-различни случаи, но толкова далече не можем сега да отиваме. Цялата атомна конфигурация от своя страна като цяло има различни свойства на строежа и трептения, при които също се отделя или поглъща светлинна или топлинна енергия. Въобще, всяка смяна на енергитичното ниво на атома и съставките му се съпровожда с светлинни и топлинен ефект. От тук е ясно каква важна, решителна роля играе изучаването на светлинните явления. И действително, само чрез спектралната анализа и анализата на спектрите на останалите видове лъчи и строежа на спектралните линии, можа да се постигне това вгълбено и уточнено разработване на тази така сложна материя

В така направеното бързо и само в най-едри черти изложение, не споменахме специално никъде какво е постигнато по отношение един обединителен принцип между характера на светлината и материята. Действи-

телно, въпреки всички опити в това направление, проблемът светлина и проблемът материя оставаха да съществуват като отделни такива, въпреки тясната им връзка. Дуализма вълна — корпускул продължаваше да съществува. Едва последното двадесетилетие донесе в това направление както сериозен теоритичен, така и богат емпиричен материал. От тук физиката и математиката навлязоха, през теорията за относителността, в така наречената вълнообразна механика. Квантовата теория с планетарния атомен модел даваха задоволителни отговори на значителен брой въпроси. Успоредно с успехите си, обаче, започна да се събира един материал, които стоеше вече доста далеч от възможностите да бъде вместен в тази теория. Да споменем някои от проблемите, които чакаха своето решение: според принципите на класическата и квантовата механика ротиращият електрон би трябвало да излъчва при своето кръгло или елипсоидно движение постоянно светлина. При такъв случай той ще губи енергия, и постепенно намалявайки радиуса си, ще връхлети в атомното ядро, но не се наблюдава нито едното нито другото. Ако не става това, то значи че електрона получава от някъде постоянно ускорение, един постоянен импулс. Този въпрос засяга самите основи на теорията, с която се боравеше. Бяха открити такива финни строежи на някои спектрални линии, чието обяснение също не можеше да даде квантовата теория с модела на Боор. Пропускаме още няколко значителни трудности, пред които беше изправена тази теория, за да споменем най-големия въпрос, които тя не можеше да реши — несъвместимостта на представата за светлинните кванти с вълнообразната теория за светлината. В тази трудна, почти отвлечена област на физиката и математиката, можаха да внесат светлина само неколцина големи умове, като Айнщайн, Хайзенберг, де Брогли, Шрьодингер и др. Това са основателите на вълнистата механика, която единствена днес се справя най-добре с сложните проблеми за строежа на материята. Тя премахва дуализма: материална частица (била тя атом, електрон, протон, позитрон, неутрон и пр.), от една страна, и вълнообразния характер на светлината, от друга. За вълнистата механика, и светлинния лъч и онова състояние на веществото, което е наричано преди „материална частица“, са само трептения. Трептения в различни направления, с различни интензивности, с раз-

лични центрове. Тук електрона не е една материална частица, която обикаля един друг материален център, а е един вибрационен облак в резонанс с друг такъв, който има по-висока фреквентност и с това се явява централен по отношение другият. Това е единственото постижение в цялата история на точните науки, което обединява всички явления на така наречения материален свят в един високоразряден, чужд на всякаква пространствена вещественост нематериален принцип — трептението, вибрацията

Стигайки до това място, за онези, които са се занимавали с окултизъм или с окултна литература, ще е достатъчно да подразберат колко много се приближават теориите и представите на съвременната точна официална наука до окултните учения за строежа на света.

В своите генерални линии, окултизма е считал, счита и учи и днес, че материята, каквато я познаваме, с протяжност и маса, не е основното, не е първичното в света, не е алфата и омегата, а е само състояние и относително възприятие за друга една същност. Разните окултни школи си служат с различни термини, но това не бива да спъва никого. Така, в источните школи се говори за „план“, в други се употребява термина „поле“, а в повечето западни школи се употребява названието „сфера“, все в смисъл на фаза, състояние. Достатъчно обособено, но не самостоятелно, съществуване на една вечна същност. Разнообразието на формите в видимата вселена е проява на творческите възможности на вечния дух чрез и в плана на тази същина, а външните, материалните качества на формите са съотношения на силите, които градят формите. Или иначе, това са отношения на интензивности и направления на енергии. Изнасянето на много подробности в окултните космогонии оставя винаги впечатлението, че се цели и е постигната абсолютна точност и изчерпателност. Отричам тази претенция на коя и да е система, коя да е теория, която има да си служи с един несъвършен език и непълни понятия на земния човек. Това казано между другото.

Нека завършим с едно резюмиране на предмета и целта на настоящето изложение:

1. Официалната наука след Айнщайна и вълнистата механика отрече, че материята, веществото, видимия свят, се състои от някакви основни, неделими, вечни в своите качества протяжност и маса същности. Няма такива молекули, атоми, протони, електрони, неутрони и др. Това е теза и на окултизма. Сега за материалистичната философия няма вече възможност да се коригира, да прави стратегически и тактически отстъпления, защото основите ѝ са рухнали. Тя има само една възможност — да се оттегли.

2. Химическите индивиди не са основни и трайни елементи на материята, а само фази, задръжки на енергии, и затова са трансформируеми, превръщаеми едни в други. Това е също така старо окултно твърдение и по специално на алхимията.

3) Пътищата, начините, по които кореспондират и се трансформират фазите, формите енергия, са поларизацията, периодичността и техният синтез — вибрацията. Това са за съвременната наука не само теории за светлината, звука и др. вълнообразни движения, но са основи на самата материална същност.

Тук е съвсем излишно да се подчертава специално грамадната близост и аналогия с окултните учения. Ще цитирам само няколко мисли от Учителя:

„Музикалните закони са в основата на строежа на материалния свят.“

В лекциите том I на младежкия клас от 1929 — 30 г. на стр. 173 четем: „Между всички явления в природата има тясна неразривна връзка, както между тоновете на музикалните гами. Значи, явленията в природата са наредени по законите на образуване на гамите. Тази последователност между явленията наричаме природни гами.“

В том III от лекциите на младежкия клас на стр. 106 год. 1924 четем: „Съвременната химия допуска, че това са йони и електрони, но и те още не са крайните

неделими частици, които се получават от елементите. Съвременната окултна наука приема, че съществуват четири категории етер в пространството. Етера се счита като най-рядка въздухообразна материя, той се отличава с голяма лекота и ефирност. След като преминете четирите категории етер, над тях се намира друг свят, съвсем друго естество. Той се нарича духовен свят“.

Това твърдение на Учителя Петър Дънов, че електроните и йоните не са крайните неделими частици, е направено в 1924 г., а откриването на позитрона и неутрона от официалната наука стана в 1930 и 1936 години.

(Сказка, четена на „Изгрева“ в София, декември 1945 г.)

ШЕСТОТО СЕТИВО НА ЧОВЕКА

наблюдения, експерименти и лична опитност
от проф. ШАРЛ РИШЕ

Книгата се състои от 5 части:

- I. Що е шестото сетиво. II. Наблюдения, които установяват реалността на шестото сетиво. III. Експерименти, които установяват реалността на шестото сетиво. IV. Различни схващания за шестото сетиво. V. Общи заключения.

Тази книга съдържа, преди всичко, факти: опити и наблюдения. В нея са описани стотици случаи на проверено и доказано ясновидство. Независимо от това, тя е същевременно един увод към навлизане в още по-дълбоката и с още по-голямо значение за човешкото знание област — областта на невидимото, в сред което живеем, което ни заобикаля и прониква, без ние да го виждаме и познаваме.

цена 130 лева

ИЗДАНИЕ НА „БРАТСТВО“ — СЕВЛИЕВО

Искайте безплатен каталог на художествена, научна, есперантска окултна и др. литература от същия адрес.

Цена 12 лева